

norum vel actorum possessionis. Si non sit copia defensoris, apud præsidem: vel etiam, si hic longe absit ab eo loco quo traditio fit, apud episcopum.

Forma PP. secunda.

TIT. LI.

DE HOMINIBUS QUI EIDEM DOMINO SUBJECTA
PRÆDIA POSSIDENT.

NOVELLA CONSTIT. CLXVIII.

Hæc est περί ἐπεδωκῶν, id est de prædiis hominibusve prædiorum

ratione eidem domino servantibus. His solent accrescere invitis defecta desertave prædia ejusdem substantiæ, ut diximus *Novell. 128 et 466*, denique ἐπεδωκῆ, onus est, ἐπεδωκῶν ἢ ἀποκρίσεων, et irrogatur rusticis prædiis tantum. Nam et hæc sola referuntur in censum, non annonæ civiles, non ædes. Et ideo in tit. *Dig. de censibus*, agrorum tantum censendorum mentio fit: ac quod est de servis, *l. 4, § in servis*, id de rusticis tantum accipio, qui pars agrorum sunt, ut dixi supra *Novell. 7*. Sed et quod dicitur de tributo capitis *l. 3*, id in agris tantum locum habet, non in urbibus aut metropolitibus, *l. 1, C. de cap. civ., l. 8, C. de exact. trib.* Prædiis igitur urbanis aut annonis civilibus non irrogatur agrorum ἐπεδωκῆ, quia nec sunt ἐπίκρανα, nec satis est si sint ejusdem originis.

FINIS NOVELLARUM D. JUSTINIANI SACRATISSIMI PRINCIPIS.

JUSTINIANI IMP.

EDICTA.

HENRICO AGYLEO INTERPRETE.

EDICTUM I.

Piissimis in omni terra archiepiscopis et sanctissimis patriarchis.

Traditæ nobis a Deo reipublicæ curam habentes, et in omni justitia vivere nostros subjectos studentes, subjectam legem conscripsimus: quam et tuæ sanctitati, et per eam omnibus qui tuæ provinciæ sunt, facere manifestam, bene habere putavimus. Tuæ igitur sit reverentiæ et ceterorum hoc custodire: et si quid transcendatur a iudicibus, ad nos referre, et quæ sequuntur.

EDICTUM II.

DE PRÆSIDIBUS IN FISCALIBUS CAUSIS FIDEM PUBLICAM DENT.

Idem Imp. Joanni prætoriorum præfecto

PREFATIO.

Ex iis quæ a gloria tua sine scripto ad nos relata sunt, non exiguam publicorum tributorum illationi difficultatem provinciarum præsidibus dum quibuslibet fidem publicam dant, attulisse cognovimus. Eos enim qui tributa publica suscipiunt, inde sibi securitatem atque tutamentum prætendentes, quod aurum ipsis perfusum sit non transmittere, sibi quæ maximam partem retinere, et cum aurum debeant, male sibi data fide publica abuti. — § 1. Missa igitur ad excellentiam tuam hac sacra pragmatica forma, statuimus, ut per edicta sua omnibus clarissimis provinciarum præsidibus interdicit, ne in fisci causis fidem publicam dent: in privatorum autem solum causis liceat ipsis, iis qui id desiderant fidem publicam dare, idque ad certum tempus: quod non continuo poterunt, ubi elapsum fuerit, denuo revocare. Sciant vero omnes quod ubi tales securitatis promissiones ab illis acceperint, nullam inde utilitatem sensuri sunt: sed facultas cuique cui hoc injunctum est, ut quæ ab illis debentur publica tributa perfundat, fuerit, ut illos comprehendat: ut tuæ illis in provincia data fides publica fuerit, in nulla re ipsi utilis futura sit. Ceterum illi soli securitatem habeant, qui aut ad sacram nosram jussionem, aut ad excellentiæ tuæ mandata securitatis promissiones abstulerint.

CAP. I.

Posteaquam etiam a gloria tua edocti sumus, quomodo nonnulli in diversis provinciis inquisitione in eos qui se hæreticorum erroribus didissent facta, cum multos subditos hanc ob causam comprehendissent, sportularum ratione magnam vim auri ab ipsis ceperint: sancimus, ut qui id ausi sunt, et comprehendantur, et ad clarissimos provinciarum præsidibus adducantur, post probationes, quod ceperint, in triplum refursuri: ut simplum iis qui damno affecti sunt, reddatur, duplum vero in fisco inferatur. — § 1. Porro qui in vicariana cohorte, quæ spectabili Asiæ jurisdictionis vicario apparet, locum et ordinem obtinent, suo honorumque suorum periculo publicorum tributorum illationi incumbant: cum quidem qui in provinciali cohorte numerantur (quomodo et id ad nostram pietatem excellentiæ tuæ retulit) deficiant, numerusque ipsorum in paucos admodum coarctetur, ac a longo jam tempore claris-

EXEC. I. — 1. N. 8, post c. 14.
EXEC. II. — 1. Edict. 15, c. 14, § 3; N. 17, c. 6. — 2. d. N. 17, c. 11; N. 105, c. 2. — 3. N.

simi provinciæ Phrygum Pacatianorum gentis præsidis magistratum etiam vicarius assumpserit. Qui ergo in vicarianam cohortem referuntur, facultatem habeant, ut ex vicarii, qui nunc est, et pro tempore futurus est, jussu publicas contributiones exigant, illasque fisco inferendas curent. — § 2. Constituimus etiam, ut qui in quacunque provincia provinciales tributorum susceptores sunt, in apochis quas faciunt, quod ipsis perfusum aurum est, distincte describant: distincte etiam ponant, quantum occasione eorum, quæ excellentiæ tuæ mensæ, quæque sacris nostris largitionibus competunt, transfusum sibi sit, ut persolutam quantitatem per hujusmodi acceptationes evidenter explicent et manifestent: denique ne qui facultatem habeant, ut quæ ex aliis titulis acceperint, in alios transponant et accepta ferant. — § 3. Quæ igitur nobis placuerunt, et per hanc sacram pragmaticam declarantur legem, ea excellentiæ tuæ ad effectum deduci præcipito.

EDICTUM III.

DE ARMENIORUM SUCCESSIONE.

PREFATIO.

Armenios pristina injustitia liberatos, tum ad nostros per omnia leges deducere, tum decora æquabilitate donare volumus.

CAP. I.

Et quoniam barbaricam quandam insolentemque et quæ neque Romanos, neque nostræ reipublicæ justitiam deceat, apud ipsos esse legem nuper didicimus (ut nempe masculi in parentum hereditatem succedant, femine vero non) emissa præsentem ad magnificentiam tuam sacra lege decernimus, ut successiones æquales sint: et quæ de viris mulieribusque Romanorum legibus constituta sunt, hæc etiam in Armenia obtineant. Sane idcirco illuc nostras etiam leges transmisisimus, ut in eas oculos convertentes ad præscriptum illarum rempublicam gubernarent. — § 1. Quoniam vero quæ præcesserunt, ea omnia commovere absurdissimum esset, statuimus, ut hæc lex inde ab initio pii nostri imperii, vim et vigorem habeat: ut ab eo tempore hucusque defunctorum successiones hunc ad modum fiant, præterquam si qui jam transegerint, aliove modo se invicem liberarint. Si enim tale quippiam factum sit, id in suo robore permaneat, nulloque modo commoveatur, jubemus. — § 2. Porro mulieres a prædicto tempore eorum etiam prædiorum quæ genearchica vocantur, participes esse volumus. Si vero inveniri nonnullos contingat, qui filias quamquam non vocarentur ab intestato ad successionem, heredes tamen scripserint, illæ similiter, quique ex illis nati fuerint, in res genearchicas successionis participes sint.

EPILOGUS.

Quæ igitur nobis placuerunt, et per hanc sacram declarantur legem, excellentiæ tuæ et custodire et fini tradere studeat: ut leges nostræ per omnia obtineant, auctoritatemque habeant. Ac præsens quidem lex ab initio imperii nostri (ut jam diximus) incipiat, et simul in omne tempus extensa, in posterum omnibus modis in republica vim habeat, atque ab omnibus observetur. — Dat. 10 kal. August. BELIS. V. C. CONS.

EXEC. III. — 1. N. 21. — 2. N. 21, c. 2, in ún.